

คู่มือ

การจดทะเบียนพาณิชย์ สำหรับเจ้าหน้าที่

องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ

บริการด้วยความรวดเร็ว
ถูกต้อง เป็นธรรม

อำนวยความสะดวก
แก่ประชาชน

โปร่งใส ตรวจสอบได้
ตามหลักธรรมาภิบาล

ส่งเสริมการประกอบธุรกิจ
อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ
อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

คู่มือการจดทะเบียนพาณิชย์สำหรับเจ้าหน้าที่
องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ อําเภอยิ่งอ จังหวัดนราธิวาส

คำนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะเภา ได้รับการถ่ายโอนภารกิจการจดทะเบียนพาณิชย์จากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เพื่อให้บริการประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นการอำนวยความสะดวก ลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

คู่มือฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับ เจ้าหน้าที่ รวมถึงประชาชน ผู้ประกอบการ และผู้ที่สนใจใช้บริการจดทะเบียนพาณิชย์ โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ ขั้นตอนการดำเนินงาน เอกสารประกอบการยื่นคำขอ ค่าธรรมเนียม ระยะเวลาการให้บริการ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะเภาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในการติดต่อราชการ และช่วยส่งเสริมการประกอบธุรกิจในพื้นที่ให้มีความเข้มแข็งและเป็นไปตามกฎหมาย

องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะเภา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
ส่วนที่ ๑ หลักการและเหตุผล	๑
ส่วนที่ ๒ วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือ	๓
ส่วนที่ ๓ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง	๕
ส่วนที่ ๔ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจดทะเบียนพาณิชย์	๗
ส่วนที่ ๕ ผู้มีหน้าที่จดทะเบียนพาณิชย์	๑๐
ส่วนที่ ๖ ประเภทกิจการที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์	๑๔
ส่วนที่ ๗ ขั้นตอนการให้บริการ	๑๙
ส่วนที่ ๘ เอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอ	๒๐
ส่วนที่ ๙ อัตราค่าธรรมเนียม มาตรฐานการให้บริการ สิทธิหน้าที่ของผู้ประกอบการ บทกำหนดโทษ และช่องทางการร้องเรียน	๒๓
ภาคผนวก	๒๖

ส่วนที่ ๑

หลักการและเหตุผล

การจดทะเบียนพาณิชย์เป็นหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ประกอบพาณิชย์กิจบางประเภท ซึ่งกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้รัฐมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการกำกับดูแลทางเศรษฐกิจ การวางแผนพัฒนาประเทศ การส่งเสริมการประกอบธุรกิจ การจัดเก็บข้อมูลทางการค้า ตลอดจนการคุ้มครองผู้บริโภคและรักษาความเป็นธรรมทางการค้า

ทะเบียนพาณิชย์ถือเป็นเอกสารสำคัญที่แสดงถึงการดำเนินกิจการของผู้ประกอบการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เป็นหลักฐานที่ใช้ประกอบการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการเงิน และภาคเอกชน รวมถึงใช้ประกอบการขออนุญาต การขอสินเชื่อ การทำสัญญาทางธุรกิจ และการดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการ โดยช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ประกอบการและส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินธุรกิจ

รัฐบาลได้มีนโยบายกระจายอำนาจการให้บริการสาธารณะไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของภาครัฐได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และทั่วถึงมากยิ่งขึ้น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ จึงได้ถ่ายโอนภารกิจการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลจอบา เพื่อให้บริการประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดภาระค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการเดินทางไปติดต่อราชการ ณ หน่วยงานส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค

องค์การบริหารส่วนตำบลจอบา ในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการกิจดังกล่าว ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการประชาชนตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยมุ่งเน้นการให้บริการที่มีความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นธรรมแก่ผู้รับบริการทุกคน ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจอบา จึงได้จัดทำ “คู่มือการจดทะเบียนพาณิชย์” ฉบับนี้ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ และเพื่อเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการ เอกสารหลักฐานที่ใช้ในการยื่นคำขอ อัตราค่าธรรมเนียม ระยะเวลาการให้บริการ รวมถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้รับบริการ เพื่อให้การดำเนินการจดทะเบียนพาณิชย์เป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและทางราชการ

ส่วนที่ ๒

วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือ

การจัดทำคู่มือการจดทะเบียนพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบาะะ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการให้บริการประชาชนและผู้ประกอบการที่ประสงค์จะดำเนินการจดทะเบียนพาณิชย์ รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญดังต่อไปนี้

๒.๑ เพื่อใช้เป็นคู่มือและแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

งานทะเบียนพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบาะะ ให้สามารถดำเนินการรับคำขอตรวจสอบเอกสาร พิจารณาดำเนินการ และให้บริการประชาชนได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเพื่อสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ ลดความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมการให้บริการประชาชนด้วยความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้

๒.๒ เพื่อให้ผู้ประกอบการทราบขั้นตอน วิธีการ และเอกสารหลักฐานที่จำเป็นในการยื่นคำขอ

เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับบริการ โดยทราบถึงขั้นตอนการดำเนินการ เอกสารหลักฐานที่ต้องใช้ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และระยะเวลาการดำเนินการในแต่ละประเภทของการจดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่ การจดทะเบียนจัดตั้งใหม่ การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายการ และการจดทะเบียนเลิกประกอบพาณิชย์ ซึ่งจะช่วยลดข้อผิดพลาดในการยื่นคำขอ ลดระยะเวลาการตรวจสอบเอกสาร และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชน

๒.๓ เพื่อสร้างมาตรฐานการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบาะะ

เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรฐานการปฏิบัติงานในการให้บริการจดทะเบียนพาณิชย์ให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน มีความชัดเจน โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถใช้คู่มือฉบับนี้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้การให้บริการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และมาตรฐานการให้บริการภาครัฐ

๒.๔ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการ

เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นต่อการขอรับบริการได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง และเข้าใจง่าย ลดภาระค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการติดต่อราชการ รวมทั้งลดจำนวนครั้งในการเดินทางมาติดต่อหน่วยงาน เนื่องจากผู้รับบริการสามารถศึกษาข้อมูลและเตรียมเอกสารได้อย่างครบถ้วนก่อนเข้ารับบริการ ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒.๕ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการดำเนินกิจการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

เพื่อสนับสนุนให้ผู้ประกอบกิจการในพื้นที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยตระหนักถึงหน้าที่ในการจดทะเบียนพาณิชย์ การแจ้งเปลี่ยนแปลงรายการ และการแจ้งเลิกประกอบกิจการภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการกระทำผิดกฎหมาย ลดความเสี่ยงต่อการถูกดำเนินคดีหรือถูกลงโทษตามกฎหมาย และส่งเสริมความน่าเชื่อถือในการประกอบธุรกิจ

๒.๖ เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

เพื่อใช้เป็นเอกสารอ้างอิงและแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนพาณิชย์ ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เป็นมาตรฐานเดียวกัน และสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนด ตลอดจนช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชน

๒.๗ เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ในการให้บริการภาครัฐ

เพื่อให้ประชาชนสามารถรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการ ระยะเวลา และค่าธรรมเนียมในการดำเนินการจดทะเบียนพาณิชย์อย่างชัดเจน อันเป็นการเปิดเผยข้อมูลการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ตามหลักความโปร่งใส สามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนผู้รับบริการ

๒.๘ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับนโยบายการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนของภาครัฐ และเป็นส่วนหนึ่งของการยกระดับมาตรฐานการบริหารงานและการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่

ส่วนที่ ๓

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

การจดทะเบียนพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบาะ ดำเนินการภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน และอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในการจดทะเบียนพาณิชย์ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๓.๑ พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙

พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ เป็นกฎหมายหลักที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการจดทะเบียนพาณิชย์ในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดให้ผู้ประกอบพาณิชย์กึ่งที่กฎหมายกำหนด ต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของตนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้รัฐมีข้อมูลทางการค้าที่ถูกต้อง สามารถตรวจสอบได้ และเป็นประโยชน์ต่อการกำกับดูแลกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศ

กฎหมายฉบับนี้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับ

๑. ผู้มีหน้าที่จดทะเบียนพาณิชย์
๒. ประเภทกิจการที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์
๓. กำหนดระยะเวลาการยื่นคำขอจดทะเบียน
๔. การจดทะเบียนจัดตั้งใหม่ การเปลี่ยนแปลงรายการ และการเลิกประกอบพาณิชย์กิจ
๕. อำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่
๖. บทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย

พระราชบัญญัตินี้ถือเป็นกฎหมายแม่บทที่ใช้เป็นพื้นฐานในการดำเนินงานทะเบียนพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลจอบาะด้วย

๓.๒ พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒)

พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมในเวลาต่อมา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ การค้าสมัยใหม่ และการพัฒนาระบบการบริหารราชการ โดยมีการปรับปรุงบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการดำเนินงานทะเบียนพาณิชย์ การใช้อำนาจของนายทะเบียน และการบริหารจัดการข้อมูลทางการค้าให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวช่วยให้การให้บริการประชาชนมีความคล่องตัว และรองรับรูปแบบการประกอบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๓.๓ กฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙

กฎกระทรวงเป็นกฎหมายลำดับรองที่กำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ เช่น

- หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอจดทะเบียน
- แบบพิมพ์ที่ใช้ในการจดทะเบียน
- การออกใบทะเบียนพาณิชย์
- การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการ
- การขอคัดสำเนาเอกสาร
- อัตราค่าธรรมเนียมในการดำเนินการต่าง ๆ

กฎกระทรวงมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และการให้บริการประชาชน เนื่องจากเป็นแนวทางปฏิบัติที่ใช้ในงานทะเบียนพาณิชย์โดยตรง

๓.๔ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดพาณิชย์กิจที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

กระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศกำหนดประเภทกิจการที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย

ประกาศดังกล่าวกำหนดให้กิจการบางประเภทต้องจดทะเบียนพาณิชย์ เช่น

- การซื้อขายสินค้า
- การผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย
- การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนทางการค้า
- การประกอบธุรกิจผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (E-Commerce)
- การให้บริการอินเทอร์เน็ตและบริการที่เกี่ยวข้อง
- กิจการอื่นตามที่กระทรวงพาณิชย์กำหนด

ประกาศดังกล่าวอาจมีการปรับปรุงเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับรูปแบบการประกอบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป จึงควรติดตามข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าอย่างต่อเนื่อง

๓.๕ คำสั่งและแนวปฏิบัติของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานกลางที่กำกับดูแลงานทะเบียนพาณิชย์ทั่วประเทศ และมีอำนาจออกคำสั่ง หนังสือเวียน และแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานของนายทะเบียนพาณิชย์เป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน

สาระสำคัญของแนวปฏิบัติดังกล่าว ได้แก่

- การกำหนดรูปแบบเอกสาร
- การตีความข้อกฎหมาย
- วิธีการตรวจสอบเอกสารประกอบคำขอ
- การให้บริการประชาชน
- การจัดเก็บข้อมูลทะเบียนพาณิชย์
- การควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานของหน่วยรับจดทะเบียน

แนวปฏิบัติเหล่านี้ช่วยให้การดำเนินงานทะเบียนพาณิชย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

๓.๖ การถ่ายโอนภารกิจจดทะเบียนพาณิชย์สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐบาลได้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจจดทะเบียนพาณิชย์จากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชน และสอดคล้องกับนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

การถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลทั่วประเทศสามารถดำเนินการจดทะเบียนพาณิชย์แทนกรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ โดยมีฐานะเป็นหน่วยรับจดทะเบียนพาณิชย์ในพื้นที่รับผิดชอบของตน

การถ่ายโอนภารกิจนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อ

๑. เพิ่มความสะดวกแก่ประชาชน
๒. ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
๓. ลดระยะเวลาในการติดต่อราชการ
๔. ส่งเสริมการเข้าถึงบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง
๕. สนับสนุนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐ

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลจอบะจิงมีอำนาจหน้าที่ในการรับคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ ตรวจสอบเอกสาร และออกเอกสารทางทะเบียนพาณิชย์ตามที่กฎหมายกำหนด ภายใต้การกำกับดูแลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

สรุป

การดำเนินงานทะเบียนพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบะจิงอำนาจตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยกฎกระทรวงประกาศกระทรวงพาณิชย์ คำสั่งกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และแนวทางการถ่ายโอนภารกิจสู่องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น เพื่อให้การให้บริการประชาชนเป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

ส่วนที่ ๔

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจดทะเบียนพาณิชย์

๔.๑ ความหมายของทะเบียนพาณิชย์

ทะเบียนพาณิชย์ หมายถึง ทะเบียนที่จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการพาณิชย์กิจการที่กฎหมายกำหนดให้ต้องจดทะเบียน โดยข้อมูลดังกล่าวจะถูกบันทึกไว้ในระบบทะเบียนของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแล ตรวจสอบ และรับรองสถานะของผู้ประกอบกิจการทางการค้า

การจดทะเบียนพาณิชย์จึงเป็นการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับกิจการต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนพาณิชย์ เพื่อให้ภาครัฐมีข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันเกี่ยวกับผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่ รวมทั้งเป็นหลักฐานทางราชการที่สามารถใช้อ้างอิงในการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้

๔.๒ ความสำคัญของการจดทะเบียนพาณิชย์

การจดทะเบียนพาณิชย์ถือเป็นหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ประกอบกิจการที่เข้าหลักเกณฑ์ที่กระทรวงพาณิชย์กำหนด โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้รัฐสามารถรวบรวมข้อมูลทางการค้าและเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างเป็นระบบ และเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการประกอบธุรกิจ

นอกจากนี้ การจดทะเบียนพาณิชย์ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ประกอบการ เนื่องจากเป็นการแสดงให้เห็นว่ากิจการดังกล่าวมีตัวตนและดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

๔.๓ ข้อมูลที่ต้องแจ้งในการจดทะเบียนพาณิชย์

ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจการจะต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการต่อสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เช่น

- ชื่อผู้ประกอบการพาณิชย์กิจการ
- ชื่อทางการค้าหรือชื่อร้าน (ถ้ามี)
- ประเภทหรือวัตถุประสงค์ของกิจการ
- สถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่หรือสถานประกอบการ
- วันที่เริ่มประกอบกิจการ
- เงินทุนหรือทุนประกอบกิจการ
- รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้จัดการ (กรณีมีกิจการในรูปแบบห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคล)

- รายละเอียดอื่นตามแบบพิมพ์ที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนด

ข้อมูลดังกล่าวจะต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นความจริง หากมีการเปลี่ยนแปลงรายการใด ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องแจ้งเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

๔.๔ วัตถุประสงค์ของการจัดทำทะเบียนพาณิชย์

การจัดทำทะเบียนพาณิชย์มีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้

๑. เพื่อให้รัฐมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการพาณิชย์ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน
๒. เพื่อใช้ในการกำกับดูแลกิจการทางการค้าให้เป็นไปตามกฎหมาย
๓. เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสในการประกอบธุรกิจ
๔. เพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบข้อมูลทางการค้าได้ตามกฎหมาย
๕. เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

๔.๕ ประโยชน์ของการจดทะเบียนพาณิชย์

การจดทะเบียนพาณิชย์ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อผู้ประกอบการ หน่วยงานภาครัฐ และประชาชนทั่วไป ดังนี้

ประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ

๑. เป็นหลักฐานทางราชการที่แสดงว่ามีการประกอบกิจการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย
๒. ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่กิจการในการติดต่อกับลูกค้า คู่ค้า และหน่วยงานต่าง ๆ
๓. สามารถใช้เป็นเอกสารประกอบการติดต่อกับราชการ การทำธุรกรรมทางธุรกิจ และการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการ
๔. ใช้เป็นเอกสารประกอบการขอสินเชื่อหรือการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของแต่ละสถาบัน
๕. ช่วยให้ข้อมูลของกิจการได้รับการบันทึกไว้ในฐานข้อมูลของภาครัฐอย่างถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้

ประโยชน์ต่อภาครัฐ

๑. ทำให้หน่วยงานของรัฐมีฐานข้อมูลผู้ประกอบการที่เป็นปัจจุบัน
๒. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ การส่งเสริมผู้ประกอบการ และการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้อง
๓. ช่วยให้การกำกับดูแลกิจการทางการค้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ต่อประชาชนและผู้บริโภค

๑. สามารถตรวจสอบข้อมูลของผู้ประกอบการได้ตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด
๒. เพิ่มความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมกับผู้ประกอบกิจการ
๓. ส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสและความเป็นธรรมทางการค้า

๔.๖ หน้าที่ของผู้ประกอบพาณิชย์กิจหลังได้รับการจดทะเบียน

เมื่อได้รับการจดทะเบียนพาณิชย์แล้ว ผู้ประกอบการยังมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

๑. เก็บรักษาใบทะเบียนพาณิชย์ไว้เป็นหลักฐาน
๒. แจ้งเปลี่ยนแปลงรายการที่จดทะเบียนไว้ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลสำคัญของกิจการ
๓. แจ้งเลิกประกอบพาณิชย์กิจเมื่อเลิกกิจการ
๔. ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อมีการตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่
๕. ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔.๗ กรณีที่ต้องดำเนินการจดทะเบียนพาณิชย์

ผู้ประกอบการต้องดำเนินการต่อนายทะเบียนพาณิชย์ในกรณีสำคัญ ดังนี้

๑. การจดทะเบียนพาณิชย์ (ตั้งใหม่) เมื่อเริ่มประกอบกิจการ
 ๒. การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายการ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่ได้จดทะเบียนไว้ เช่น เปลี่ยนชื่อร้าน เปลี่ยนที่ตั้งสำนักงาน หรือเปลี่ยนประเภทกิจการ
 ๓. การจดทะเบียนเลิกประกอบพาณิชย์กิจ เมื่อเลิกดำเนินกิจการ
 ๔. การขอใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์ กรณีใบทะเบียนสูญหาย ชำรุด หรือถูกทำลาย
- การดำเนินการดังกล่าวจะต้องเป็นไปภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้ข้อมูลในทะเบียนพาณิชย์มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

ส่วนที่ ๕

ผู้มีหน้าที่จดทะเบียนพาณิชย์

การจดทะเบียนพาณิชย์เป็นหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ประกอบพาณิชย์กิจที่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กระทรวงพาณิชย์กำหนด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้รัฐมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการ สามารถตรวจสอบข้อมูลทางธุรกิจได้อย่างถูกต้อง และส่งเสริมความน่าเชื่อถือในการประกอบกิจการทางการค้า

ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีหน้าที่จดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่ บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วน หรือองค์กรที่ประกอบกิจการอันเป็นพาณิชย์กิจตามที่กฎหมายกำหนด และมีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของนายทะเบียนพาณิชย์นั้น ๆ

๕.๑ บุคคลธรรมดา (กิจการเจ้าของคนเดียว)

บุคคลธรรมดาที่ประกอบกิจการค้าโดยลำพังในนามของตนเอง และดำเนินการเป็นปกติธุระเพื่อแสวงหากำไร มีหน้าที่จดทะเบียนพาณิชย์เมื่อประกอบกิจการที่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด

ตัวอย่างเช่น

- ร้านขายของชำ
- ร้านวัสดุก่อสร้าง
- ร้านจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค
- ร้านอาหารหรือเครื่องดื่มที่เข้าหลักเกณฑ์การจดทะเบียน
- ผู้จำหน่ายสินค้าออนไลน์ (E-Commerce)
- ผู้ผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย

ทั้งนี้ การประกอบกิจการในลักษณะเป็นอาชีพหรือดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง ย่อมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายทะเบียนพาณิชย์ที่เกี่ยวข้อง

๕.๒ ห้างหุ้นส่วนสามัญ

ห้างหุ้นส่วนสามัญ หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเข้าร่วมกันประกอบกิจการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งปันผลกำไรจากการดำเนินงานร่วมกัน และยังมีได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

หากห้างหุ้นส่วนสามัญดังกล่าวประกอบกิจการที่เป็นพาณิชย์กิจตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ จะต้องดำเนินการจดทะเบียนพาณิชย์เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา โดยผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนอาจมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อกิจการตามกฎหมาย

๕.๓ คณะบุคคล

คณะบุคคล หมายถึง การรวมตัวกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อดำเนินกิจกรรมหรือประกอบกิจการร่วมกัน โดยมีได้จัดตั้งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

หากคณะบุคคลดังกล่าวมีการประกอบกิจการในลักษณะทางการค้า มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้า หรือให้บริการแก่บุคคลทั่วไป และเข้าหลักเกณฑ์ของพาณิชย์กิจที่ต้องจดทะเบียน จะต้องดำเนินการจดทะเบียนพาณิชย์ให้ถูกต้องตามกฎหมาย

ในการยื่นคำขอจดทะเบียน คณะบุคคลจะต้องแสดงเอกสารของสมาชิกที่เกี่ยวข้อง และหลักฐานการจัดตั้งหรือข้อตกลงร่วมกันในการดำเนินกิจการ

๕.๔ กิจการร่วมค้า (Joint Venture)

กิจการร่วมค้า หมายถึง การที่บุคคลหรือองค์กรตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปตกลงร่วมดำเนินกิจการหรือโครงการใดโครงการหนึ่งร่วมกัน โดยมีการแบ่งปันผลประโยชน์ ความรับผิดชอบ และค่าใช้จ่ายตามที่ตกลงกัน

หากกิจการร่วมค่านั้นเข้าลักษณะเป็นพาณิชย์กิจตามที่กฎหมายกำหนด จะต้องดำเนินการจดทะเบียนพาณิชย์ โดยต้องจัดเตรียมเอกสารแสดงการจัดตั้งกิจการร่วมค้าและเอกสารของผู้ร่วมดำเนินกิจการตามหลักเกณฑ์ที่นายทะเบียนกำหนด

๕.๕ นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและมาตั้งสำนักงานสาขาในประเทศไทย

นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ ซึ่งเข้ามาประกอบกิจการในประเทศไทยโดยจัดตั้งสำนักงานสาขา สำนักงานผู้แทน หรือหน่วยงานที่มีลักษณะดำเนินธุรกิจในประเทศไทย มีหน้าที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ตามกฎหมายไทย

การยื่นคำขอจดทะเบียนต้องใช้เอกสารเกี่ยวกับการจัดตั้งนิติบุคคลจากต่างประเทศ หนังสือแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในประเทศไทย และเอกสารอื่นตามที่กฎหมายกำหนด โดยเอกสารจากต่างประเทศอาจต้องได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนนำมาใช้ในประเทศไทย

๕.๖ ผู้ประกอบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce)

ปัจจุบันการซื้อขายสินค้าหรือบริการผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตถือเป็นรูปแบบธุรกิจที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย กระทรวงพาณิชย์จึงกำหนดให้การประกอบธุรกิจผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เข้าหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย เป็นกิจการที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

ตัวอย่างกิจการ เช่น

- การจำหน่ายสินค้าผ่านเว็บไซต์
- การจำหน่ายสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์
- การให้บริการผ่านระบบออนไลน์

- การให้บริการตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ (Marketplace)
- การให้บริการอินเทอร์เน็ต
- การให้เช่าพื้นที่บนเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Web Hosting)

การจดทะเบียนพาณิชย์สำหรับผู้ประกอบธุรกิจออนไลน์ช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือแก่ผู้บริโภค และเป็นการดำเนินธุรกิจให้ถูกต้องตามกฎหมายของรัฐ

ระยะเวลาที่ต้องยื่นคำขอ

ผู้มีหน้าที่จดทะเบียนพาณิชย์ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันเริ่มประกอบกิจการ หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงรายการจดทะเบียน หรือวันที่เลิกประกอบกิจการแล้วแต่กรณี

การไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด อาจมีความผิดและได้รับโทษตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๙

หมายเหตุ

แม้ว่าผู้ประกอบการจะเข้าข่ายเป็นผู้มีหน้าที่จดทะเบียนพาณิชย์ แต่กฎหมายได้กำหนดข้อยกเว้นสำหรับกิจการบางประเภท เช่น การค้าแร่ การค้าแผงลอย กิจการเพื่อการศึกษาหรือการกุศล กิจการของหน่วยงานของรัฐ มูลนิธิ สมาคม และสหกรณ์ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่ใช้อยู่บังคับอยู่ในปัจจุบัน

ส่วนที่ ๖

ประเภทกิจการที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดพาณิชย์กิจที่ผู้ประกอบการพาณิชย์ต้องจดทะเบียนและพาณิชย์กิจที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ผู้ประกอบกิจการบางประเภทมีหน้าที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ต่อนายทะเบียนพาณิชย์ เพื่อให้รัฐมีฐานข้อมูลทางการค้าที่ถูกต้อง สามารถตรวจสอบได้ และเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลทางเศรษฐกิจและการคุ้มครองผู้บริโภค

กิจการที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ที่สำคัญ ได้แก่

๖.๑ การประกอบกิจการโรงสีข้าวและโรงเลื่อยที่ใช้เครื่องจักร

ได้แก่ ผู้ประกอบกิจการโรงสีข้าว หรือโรงเลื่อยไม้ที่มีการใช้เครื่องจักรในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะ เป็นกิจการขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ โดยถือเป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและแปรรูปสินค้าเชิงพาณิชย์ จึงอยู่ในข่ายที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ตามที่กฎหมายกำหนด

๖.๒ การประกอบกิจการขายสินค้า

ได้แก่ การประกอบธุรกิจซื้อมาเพื่อขายไป หรือผลิตเพื่อจำหน่าย ไม่ว่าจะขายสินค้าเพียงชนิดเดียวหรือหลายชนิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรจากการค้า เช่น

- ร้านขายของชำ
- ร้านวัสดุก่อสร้าง
- ร้านจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า
- ร้านจำหน่ายเสื้อผ้า
- ร้านจำหน่ายสินค้าเกษตร
- ร้านค้าปลีกและค้าส่งทั่วไป

การขายสินค้าเป็นพาณิชย์กิจพื้นฐานที่กฎหมายกำหนดให้ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ เพื่อให้สามารถตรวจสอบสถานประกอบการและผู้ประกอบการได้อย่างชัดเจน

๖.๓ การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนการค้า

หมายถึง ผู้ประกอบกิจการที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการซื้อขายสินค้า หรือดำเนินการแทนบุคคลอื่นเพื่อให้เกิดการซื้อขายสินค้า โดยได้รับค่าตอบแทนในรูปค่าบริการ ค่านายหน้า หรือค่าคอมมิชชั่น เช่น

- นายหน้าจัดหาสินค้า

- ตัวแทนจำหน่ายสินค้า
- ตัวแทนขายสินค้าให้บริษัทต่าง ๆ
- นายหน้าซื้อขายสินค้าทั่วไป

กิจการประเภทนี้ถือเป็นพาณิชย์กิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้าโดยตรง จึงอยู่ในข่ายที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์เช่นเดียวกัน

๖.๔ การประกอบหัตถกรรมหรืออุตสาหกรรมและจำหน่ายสินค้าที่ผลิตได้

ได้แก่ กิจการที่มีการผลิต แปรรูป ประกอบ หรือสร้างผลิตภัณฑ์ขึ้นเอง แล้วนำออกจำหน่ายเพื่อแสวงหากำไร เช่น

- โรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์
- โรงงานผลิตอาหาร
- โรงงานผลิตเครื่องดื่มนม
- โรงงานผลิตเสื้อผ้า
- กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในเชิงพาณิชย์

กิจการประเภทนี้ถือเป็นการผลิตสินค้าเพื่อการค้า จึงต้องจดทะเบียนพาณิชย์ตามที่กฎหมายกำหนด

๖.๕ กิจการบริการและกิจการทางการค้าบางประเภทตามที่กฎหมายกำหนด

กฎหมายกำหนดให้กิจการบางประเภทที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการหรือการดำเนินธุรกิจเฉพาะด้านต้องจดทะเบียนพาณิชย์ เช่น

- กิจการขนส่งสินค้า
- กิจการขนส่งผู้โดยสารบางประเภท
- การขายทอดตลาด
- การรับซื้อขายที่ดิน
- การให้กู้ยืมเงินในเชิงพาณิชย์
- การซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- โรงรับจำนำ
- โรงแรม

ทั้งนี้ ต้องเป็นกิจการที่อยู่ในข่ายตามที่กฎหมายและประกาศกระทรวงพาณิชย์กำหนด

๖.๖ การขาย ให้เช่า ผลิต หรือรับจ้างผลิตสื่อบันทึกภาพและเสียงเพื่อความบันเทิง

ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ

- แผ่นซีดี (CD)
- แผ่นวีซีดี (VCD)
- แผ่นดีวีดี (DVD)
- สื่อบันทึกภาพและเสียงในลักษณะเดียวกัน

โดยต้องเป็นสื่อที่เกี่ยวข้องกับความบันเทิง เช่น ภาพยนตร์ ดนตรี หรือสื่อบันเทิงรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ต้องจดทะเบียนพาณิชย์เป็นการเฉพาะ

๖.๗ การขายอัญมณีหรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี

ได้แก่ การประกอบกิจการซื้อขายอัญมณีทุกชนิด รวมถึงเครื่องประดับที่มีการประดับด้วยอัญมณี เช่น

- ทองคำประดับเพชร
- เครื่องประดับอัญมณี
- พลอย
- ไช่มุก
- อัญมณีมีค่าและกึ่งมีค่า

เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูงและเกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นของผู้บริโภค จึงกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องจดทะเบียนพาณิชย์

๖.๘ การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce)

หมายถึง การซื้อขายสินค้าหรือบริการผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ โดยไม่จำกัดว่าจะมีหน้าร้านหรือไม่ เช่น

- ร้านค้าออนไลน์
 - การขายสินค้าผ่านเว็บไซต์
 - การขายสินค้าผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์
 - การขายสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง
- นอกจากนี้ยังรวมถึง
- การให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider)

- การให้เช่าพื้นที่เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Web Hosting)
- การให้บริการตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ (Marketplace)

ซึ่งเป็นกิจการที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดให้ต้องจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะ

๖.๙ การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ต

ได้แก่ กิจการที่เปิดให้ประชาชนใช้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์และเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ต โดยเรียกเก็บค่าบริการ เช่น

- ร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่
- ร้านบริการคอมพิวเตอร์ออนไลน์
- ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะในเชิงพาณิชย์

กิจการดังกล่าวต้องจดทะเบียนพาณิชย์ก่อนเปิดให้บริการ

๖.๑๐ ร้านคาราโอเกะ

ได้แก่ กิจการที่เปิดให้บริการร้องเพลงหรือฟังเพลงโดยเรียกเก็บค่าบริการจากผู้ใช้บริการ ไม่ว่าจะ เป็นห้องส่วนตัวหรือพื้นที่รวม ถือเป็นกิจการที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ตามที่กฎหมายกำหนด

๖.๑๑ ร้านเกม

ได้แก่ กิจการที่เปิดให้บริการเครื่องเล่นเกม เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับเล่นเกม หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เพื่อการเล่นเกม โดยเก็บค่าบริการจากผู้ใช้บริการ

ผู้ประกอบการต้องดำเนินการตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมด้วย เช่น กฎหมายว่าด้วยการควบคุมร้านเกม

๖.๑๒ การให้บริการตู้เพลง

หมายถึง การให้บริการตู้เพลงหยอดเหรียญหรือระบบในลักษณะเดียวกันเพื่อให้ประชาชนเลือกเพลงและรับฟังโดยมีการเรียกเก็บค่าบริการ

กิจการประเภทนี้ถือเป็นพาณิชย์กิจที่กฎหมายกำหนดให้ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

๖.๑๓ กิจการเกี่ยวกับงาช้างและผลิตภัณฑ์จากงาช้าง

ได้แก่

- การแปรรูปงาช้าง

- การแกะสลักงาช้าง
- การผลิตหัตถกรรมจากงาช้าง
- การค้าปลีกงาช้าง
- การค้าส่งงาช้าง
- การค้าผลิตภัณฑ์ที่ทำจากงาช้าง

เนื่องจากเป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าควบคุมและมีกฎหมายเฉพาะกำกับดูแล จึงกำหนดให้ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ก่อนดำเนินกิจการ

หมายเหตุ

ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด ได้รับการยกเว้นการจดทะเบียนพาณิชย์สำหรับพาณิชย์กิจบางประเภทตามที่กฎหมายกำหนด แต่หากประกอบกิจการบางประเภท เช่น การขายสื่อบันเทิง การขายอัญมณี การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ร้านเกม ร้านคาราโอเกะ หรือกิจการเกี่ยวกับงาช้าง ยังคงมีหน้าที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์เพิ่มเติมตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ ๗

ขั้นตอนการให้บริการ

แผนผังกระบวนการงาน (Flow Chart)

หมายเหตุ : กรุณาเตรียมเอกสารให้ครบถ้วน เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการให้บริการ

ส่วนที่ ๘

เอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอ

การยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ ผู้ประกอบการต้องจัดเตรียมเอกสารหลักฐานให้ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน เพื่อให้การพิจารณาและดำเนินการของนายทะเบียนเป็นไปด้วยความรวดเร็ว หากเอกสารไม่ครบถ้วนหรือข้อมูลไม่ถูกต้อง อาจทำให้การดำเนินการล่าช้าหรือไม่สามารถจดทะเบียนได้

ทั้งนี้ เอกสารที่เป็นสำเนาทุกฉบับควรรับรองสำเนาถูกต้องโดยเจ้าของเอกสาร และเจ้าหน้าที่อาจขอตรวจสอบเอกสารฉบับจริงเพิ่มเติมในวันที่ยื่นคำขอ

๘.๑ การจดทะเบียนพาณิชย์ (จัดตั้งใหม่)

การจดทะเบียนพาณิชย์จัดตั้งใหม่ เป็นการแจ้งการเริ่มประกอบพาณิชย์กิจต่อนายทะเบียน โดยผู้ประกอบการต้องยื่นคำขอภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเริ่มประกอบกิจการ

(๑) กรณีบุคคลธรรมดา

ผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของกิจการเพียงคนเดียว ต้องจัดเตรียมเอกสารดังต่อไปนี้

- แบบคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ (แบบ ทพ.)
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ประกอบการ
- สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ประกอบการ
- หลักฐานแสดงสิทธิการใช้สถานที่ประกอบกิจการ ได้แก่
- หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ตั้งกิจการจากเจ้าของสถานที่ หรือ
- สัญญาเช่าอาคาร สัญญาเช่าพื้นที่ หรือเอกสารอื่นที่แสดงสิทธิในการใช้สถานที่
- แผนที่แสดงสถานที่ตั้งของสถานประกอบการโดยสังเขป เพื่อให้สามารถตรวจสอบ

และระบุตำแหน่งสถานที่ประกอบกิจการได้อย่างชัดเจน

• เอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) เช่น หลักฐานการเปลี่ยนชื่อ-สกุล หรือเอกสารแสดงการแก้ไขข้อมูลทางทะเบียนราษฎร

• ในกรณีที่สถานประกอบการตั้งอยู่ในบ้านของผู้อื่น ผู้ยื่นคำขอควรจัดเตรียมหนังสือยินยอมจากเจ้าบ้านหรือเจ้าของอาคาร พร้อมสำเนาเอกสารแสดงตัวตนของผู้ให้ความยินยอมประกอบการพิจารณา

(๒) กรณีห้างหุ้นส่วนสามัญ คณะบุคคล หรือกิจการร่วมค้า

กรณีมีผู้ประกอบการตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันดำเนินกิจการโดยมิได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ให้จัดเตรียมเอกสารดังต่อไปนี้

- แบบคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ (แบบ ทพ.)
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของหุ้นส่วนหรือผู้ร่วมกิจการทุกคน
- สำเนาทะเบียนบ้านของหุ้นส่วนหรือผู้ร่วมกิจการทุกคน
- สัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือเอกสารแสดงข้อตกลงร่วมกันในการประกอบ

กิจการ (ถ้ามี)

- หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ตั้งกิจการ หรือหลักฐานการเช่าสถานที่
- แผนที่ตั้งสถานประกอบการโดยสังเขป
- เอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการตามที่นายทะเบียนเห็นสมควร
- ผู้จดทะเบียนควรระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อกิจการ ที่ตั้งกิจการ ประเภทกิจการ และรายละเอียดของผู้ร่วมประกอบกิจการให้ครบถ้วนและตรงตามข้อเท็จจริง

(๓) กรณีห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือบริษัทจำกัด

ดังต่อไปนี้

- สำหรับนิติบุคคลที่มีหน้าที่จดทะเบียนพาณิชย์ตามกฎหมาย ต้องจัดเตรียมเอกสาร
- แบบคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ (แบบ ทพ.)
- หนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลที่ออกโดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีอำนาจดำเนินการหรือผู้ยื่นคำขอ
- หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ตั้งกิจการ หรือหลักฐานการเช่าสถานที่
- แผนที่แสดงที่ตั้งสถานประกอบการ
- เอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการ (ถ้ามี)
- ในกรณีที่มีการมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน ต้องมีหนังสือมอบอำนาจพร้อมเอกสารประกอบตามที่กำหนด

๘.๒ การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายการ

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่ได้จดทะเบียนไว้ เช่น ชื่อกิจการ ที่ตั้งสำนักงาน ชื่อผู้ประกอบการ ประเภทกิจการ หรือรายการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ประกอบการต้องยื่นคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น

- เอกสารประกอบด้วย
- แบบคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายการ (แบบ ทพ.)
- ใบทะเบียนพาณิชย์ฉบับจริง
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ประกอบการ หรือผู้มีอำนาจดำเนินการ
- เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับรายการที่เปลี่ยนแปลง เช่น
- หนังสือเปลี่ยนชื่อหรือนามสกุล
- เอกสารเปลี่ยนที่ตั้งสำนักงาน
- หนังสือแก้ไขสัญญาห้างหุ้นส่วน
- หนังสือรับรองนิติบุคคลฉบับใหม่
- แผนที่ตั้งแห่งใหม่ (กรณีเปลี่ยนสถานที่ตั้งกิจการ)
- นายทะเบียนอาจขอเอกสารเพิ่มเติมเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตามข้อเท็จจริงของแต่ละกรณี

๘.๓ การจดทะเบียนเลิกประกอบพาณิชย์กิจ

เมื่อผู้ประกอบการเลิกดำเนินกิจการ ต้องแจ้งเลิกประกอบพาณิชย์กิจต่อนายทะเบียนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เลิกกิจการ เอกสารประกอบด้วย

- แบบคำขอจดทะเบียนเลิกประกอบพาณิชย์กิจ (แบบ ทพ.)
- ใบทะเบียนพาณิชย์ฉบับจริง
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ประกอบการ
- เอกสารหลักฐานแสดงการเลิกกิจการ (ถ้ามี) เช่น
- หนังสือเลิกห้างหุ้นส่วน
- หนังสือรับรองการเสร็จการชำระบัญชี
- หนังสือรับรองการเลิกนิติบุคคล
- มรณบัตรของผู้ประกอบการ (กรณีเสียชีวิต)
- เอกสารแสดงความเป็นทายาทหรือผู้มีสิทธิยื่นคำขอแทน (กรณีผู้ประกอบการถึงแก่

ความตาย)

• การแจ้งเลิกกิจการเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย และช่วยให้ข้อมูลทะเบียนพาณิชย์มีความถูกต้องเป็นปัจจุบัน

๘.๔ การมอบอำนาจ

ในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่สามารถมายื่นคำขอด้วยตนเอง สามารถมอบอำนาจให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนได้ โดยต้องจัดเตรียมเอกสารดังต่อไปนี้

- หนังสือมอบอำนาจที่ลงลายมือชื่อผู้มอบอำนาจเรียบร้อยแล้ว
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจ
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ
- เอกสารหลักฐานประกอบคำขอในเรื่องที่มอบอำนาจให้ดำเนินการ
- เอกสารอื่นตามที่นายทะเบียนกำหนด (ถ้ามี)
- ผู้รับมอบอำนาจต้องนำบัตรประจำตัวประชาชนฉบับจริงมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ในวัน

ยื่นคำขอเพื่อใช้ในการตรวจสอบตัวบุคคล

หมายเหตุ

- เอกสารที่ยื่นเป็นสำเนา ควรลงลายมือชื่อรับรองสำเนาถูกต้องทุกฉบับ
- เอกสารที่เป็นภาษาต่างประเทศต้องมีคำแปลภาษาไทยและรับรองความถูกต้องตามกฎหมาย
- นายทะเบียนมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นในแต่ละกรณี
- ผู้ยื่นคำขอควรตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารก่อนยื่นคำขอ เพื่อความรวดเร็วในการรับ

บริการ

ส่วนที่ ๙

**อัตราค่าธรรมเนียม มาตรฐานการให้บริการ สิทธิหน้าที่ของผู้ประกอบการ
บทกำหนดโทษ และช่องทางการร้องเรียน**

๙.๑ อัตราค่าธรรมเนียม

การจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง มีอัตราค่าธรรมเนียม ดังนี้

ลำดับ	รายการ	ค่าธรรมเนียม
๑	จดทะเบียนพาณิชย์ (จัดตั้งใหม่)	๕๐ บาท
๒	จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายการ	ครั้งละ ๒๐ บาท
๓	จดทะเบียนเลิกประกอบพาณิชย์กิจ	ครั้งละ ๒๐ บาท
๔	ขอออกใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์	ฉบับละ ๓๐ บาท
๕	ขอตรวจดูเอกสารทะเบียนพาณิชย์	ครั้งละ ๒๐ บาท
๖	ขอคัดสำเนาและรับรองสำเนาเอกสาร	ฉบับละ ๓๐ บาท

ทั้งนี้ อัตราค่าธรรมเนียมดังกล่าวเป็นอัตราที่กำหนดตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ถือปฏิบัติตามกฎหมายหรือประกาศของทางราชการที่ใช้บังคับในขณะนั้น

๙.๒ มาตรฐานการให้บริการ

องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะกำหนดมาตรฐานการให้บริการงานทะเบียนพาณิชย์ ดังนี้

๑. ให้บริการด้วยความสุภาพ รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม
๒. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจดทะเบียนพาณิชย์อย่างถูกต้องครบถ้วน
๓. ตรวจสอบเอกสารและหลักฐานตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด
๔. ดำเนินการตามลำดับก่อนหลัง โดยไม่เลือกปฏิบัติ
๕. เปิดเผยข้อมูล ขั้นตอน ระยะเวลา และอัตราค่าธรรมเนียมให้ประชาชนทราบอย่างชัดเจน
๖. อำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการภายใต้กรอบกฎหมายและระเบียบราชการ
๗. พัฒนาระบบการให้บริการอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการบริการประชาชน

๙.๓ สิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ

สิทธิของผู้รับบริการ

๑. ได้รับบริการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด
๒. ได้รับข้อมูล คำแนะนำ และคำชี้แจงที่ถูกต้องครบถ้วน
๓. ได้รับความสะดวก รวดเร็ว และความเป็นธรรมในการรับบริการ
๔. สามารถร้องเรียนหรือเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของหน่วยงานได้

หน้าที่ของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ

๑. ยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด
๒. ให้ข้อมูลและแสดงเอกสารหลักฐานที่ถูกต้องครบถ้วน
๓. แจ้งการเปลี่ยนแปลงรายการจดทะเบียนภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง
๔. แจ้งเลิกประกอบพาณิชย์ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเลิกกิจการ
๕. ชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กฎหมายกำหนด
๖. แสดงใบทะเบียนพาณิชย์ไว้ ณ สถานที่ประกอบกิจการในที่เปิดเผยและเห็นได้โดยง่าย ตามที่กฎหมายกำหนด

๙.๔ บทกำหนดโทษ

ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ผู้ประกอบพาณิชย์กิจที่

- ไม่จดทะเบียนพาณิชย์ตามที่กฎหมายกำหนด
- แจ้งข้อความอันเป็นเท็จ
- ไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท และกรณีไม่จดทะเบียนพาณิชย์ซึ่งเป็นการผิดต่อเนื่อง อาจถูกปรับเพิ่มอีกวันละไม่เกิน ๑๐๐ บาท จนกว่าจะได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย

กรณีไม่ขอรับใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์เมื่อสูญหาย ไม่แสดงใบทะเบียนพาณิชย์ไว้ ณ สถานที่ประกอบกิจการ หรือไม่จัดทำป้ายชื่อสถานประกอบการตามที่กฎหมายกำหนด มีโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท และในกรณีที่เป็นความผิดต่อเนื่อง อาจถูกปรับเพิ่มอีกวันละไม่เกิน ๒๐ บาท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

๙.๕ ช่องทางการร้องเรียนและข้อเสนอแนะ

ประชาชนสามารถติดต่อสอบถาม ร้องเรียน หรือเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการจดทะเบียนพาณิชย์ได้ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจอบาะ อำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส วันและเวลาราชการ วันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ น. (ยกเว้นวันหยุดราชการ)

ช่องทางการติดต่อ

๑. ติดต่อด้วยตนเอง ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลจอบาะ
๒. ส่งหนังสือร้องเรียนทางไปรษณีย์
๓. เว็บไซต์ทางการขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบาะ
๔. ศูนย์รับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบาะ
๕. โทรศัพท์ติดต่อหน่วยงานตามหมายเลขที่ประกาศไว้ของทางราชการ

หน่วยงานจะดำเนินการรับเรื่อง ตรวจสอบข้อเท็จจริง และแจ้งผลการดำเนินงานให้ผู้ร้องเรียนทราบตามระยะเวลาที่กำหนด

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์

พ.ศ. ๒๔๙๙

พระราชบัญญัติ

ทะเบียนพาณิชย์

พ.ศ. ๒๕๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

(๒) พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

(๓) บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้
หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจ
แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้
และกำหนดกิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) “นายทะเบียนพาณิชย์” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้เป็นผู้มีหน้าที่
รับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคลซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้เป็นผู้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) “ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจ” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งประกอบพาณิชย์กิจเป็นอาชีพปกติ และให้หมายความรวมทั้งผู้เป็นหุ้นส่วนที่ไม่จำกัดความรับผิดชอบ กรรมการ หรือผู้จัดการด้วย

(๕) “สำนักงาน” หมายความว่า สถานที่ซึ่งใช้ประกอบพาณิชย์กิจเป็นปกติ

มาตรา ๖ ให้ถือกิจการดังต่อไปนี้เป็นพาณิชย์กิจตามความหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้

(๑) การซื้อ การขาย การขายทอดตลาด การแลกเปลี่ยน

(๒) การให้เช่า การให้เช่าซื้อ

(๓) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนค้าต่าง

(๔) การขนส่ง

(๕) การหักลดกรรม การอุตสาหกรรม

(๖) การรับจ้างทำของ

(๗) การให้กู้ยืมเงิน การรับจำนำ การรับจำนอง

(๘) การคลังสินค้า

(๙) การรับแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การซื้อ หรือขายตัวเงิน การธนาคาร การเครดิตฟองซิเออร์ การโพงยักวน

(๑๐) การรับประกันภัย

(๑๑) กิจการอื่นซึ่งกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) การค้าแร่ การค้าแผงลอย

(๒) พาณิชยกรรมเพื่อการบำรุงศาสนาหรือเพื่อการกุศล

(๓) พาณิชยกรรมของนิติบุคคลซึ่งได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น

(๔) พาณิชยกรรมของกระทรวง ทบวง กรม

(๕) พาณิชยกรรมของมูลนิธิ สมาคม สหกรณ์

(๖) พาณิชยกรรมซึ่งรัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๒

การจดทะเบียนพาณิชย์

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดเป็นครั้งคราวโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่า พาณิชยกรรมใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖ ในท้องที่ใด ผู้ประกอบพาณิชย์กิจจะต้องจดทะเบียนพาณิชย์

มาตรา ๙^๑ ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์ มีหน้าที่กำกับดูแลการรับจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตน

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีความพร้อมเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในการนี้ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังคงมีอำนาจรับจดทะเบียนพาณิชย์เฉพาะในท้องที่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมสถิติและทราบหลักฐานของผู้ประกอบพาณิชย์กิจบางประเภท ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์กิจตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐ การจดทะเบียนนั้น ผู้ประกอบพาณิชย์กิจตั้งสำนักงานแห่งใหญ่อยู่ในท้องที่ใด ให้จดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นั้น

ถ้าสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ และมาประกอบพาณิชย์กิจในประเทศไทย สำนักงานสาขาใหญ่ตั้งอยู่ในท้องที่ใด ให้จดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นั้น

ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้ารับจดทะเบียนพาณิชย์กิจประเภทใด ให้ผู้ประกอบพาณิชย์กิจประเภทดังกล่าวจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในท้องที่ที่สำนักงานแห่งใหญ่หรือสำนักงานสาขาใหญ่ตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี^๒

มาตรา ๑๑ ให้ผู้ประกอบพาณิชย์กิจยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์แห่งท้องที่ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีได้ประกาศตามมาตรา ๘

ผู้ประกอบพาณิชย์กิจผู้ใดประกอบพาณิชย์กิจภายหลังวันที่รัฐมนตรีได้ประกาศตามมาตรา ๘ ให้ยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เริ่มประกอบพาณิชย์กิจนั้น

กำหนดเวลาที่กล่าวในมาตรานี้ ถ้ารัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควร ก็ให้มีอำนาจประกาศขยายเวลาต่อไปอีกได้

มาตรา ๑๒ การจดทะเบียนพาณิชย์นั้น ให้มีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ อายุ เชื้อชาติ สัญชาติ และตำบลที่อยู่ของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ
- (๒) ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจ
- (๓) ชนิดแห่งพาณิชย์กิจ
- (๔) จำนวนเงินทุนซึ่งนำมาใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจเป็นประจำ
- (๕) ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ สาขา โรงเก็บสินค้า และตัวแทนค้าต่าง

^๑ มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

^๒ มาตรา ๑๐ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

(๖) ชื่อ อายุ เชื้อชาติ สัญชาติ ตำบลที่อยู่ และจำนวนทุนลงหุ้นของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน และจำนวนเงินทุนของห้างหุ้นส่วน

(๗) จำนวนเงินทุน จำนวนหุ้น และมูลค่าหุ้นของบริษัทจำกัด จำนวน และมูลค่าหุ้นที่บุคคลแต่ละ สัญชาติถืออยู่

(๘) วันที่เริ่มต้นประกอบพาณิชย์กิจในประเทศไทย

(๙) วันขอจดทะเบียนพาณิชย์

(๑๐) ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจ ชื่อ สัญชาติ และตำบลที่อยู่ของผู้โอนพาณิชย์กิจให้ วันที่ และเหตุที่ได้รับโอน

มาตรา ๑๓ การเปลี่ยนแปลงรายการใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๒ ก็ดี การเลิกประกอบพาณิชย์กิจโดยเหตุใด ๆ ก็ดี ให้ยื่นคำขอจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์แห่งท้องที่ตามแบบที่กำหนด ในกฎกระทรวงภายในสามสิบวัน นับแต่วันเปลี่ยนแปลง หรือเลิก

มาตรา ๑๔ เมื่อนายทะเบียนพาณิชย์ได้รับคำขอจดทะเบียน และเห็นว่าคำขอนั้นถูกต้องตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง และประกาศซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ก็ให้รับจดทะเบียนไว้ และให้ออกใบทะเบียนพาณิชย์ให้แก่ผู้ขอ

ถ้าใบทะเบียนพาณิชย์สูญหาย ให้ผู้ประกอบพาณิชย์ยื่นคำขอรับใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สูญหาย

ให้ผู้ประกอบพาณิชย์แสดงใบทะเบียนพาณิชย์ หรือใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์ไว้ ณ สำนักงาน ในที่เปิดเผยซึ่งอาจเห็นได้ง่าย

มาตรา ๑๕ เมื่อได้จดทะเบียนพาณิชย์แล้ว ให้ผู้ประกอบพาณิชย์จัดให้มีป้ายชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจไว้ที่หน้าสำนักงานแห่งใหญ่และสำนักงานสาขาโดยเปิดเผย ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้จดทะเบียน

ป้ายชื่อนี้ให้เขียนเป็นอักษรไทย อ่านได้ง่ายและชัดเจน และจะมีอักษรต่างประเทศด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะกระทำบนแผ่นไม้ แผ่นโลหะ แผ่นกระจก กำแพง หรือผนัง

ชื่อในป้ายก็ดี ในเอกสารใด ๆ ก็ดี ต้องใช้ให้ตรงกับชื่อที่จดทะเบียนไว้ และถ้าเป็นสำนักงานสาขา ต้องมีคำว่า “สาขา” ไว้ด้วย

มาตรา ๑๖ ให้มีกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้ง มีอำนาจหน้าที่พิจารณาและให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการถอนใบทะเบียนพาณิชย์ของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ ซึ่งกระทำการฉ้อโกงประชาชนปนสินค้าโดยเจตนาทุจริต ปลอมสินค้า หรือกระทำการทุจริตอื่นใดอย่างร้ายแรง ในการประกอบพาณิชย์กิจ และให้มีอำนาจพิจารณาและให้คำแนะนำในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่ด้วย

เมื่อรัฐมนตรีได้รับคำแนะนำของคณะกรรมการตามความในวรรคแรก รัฐมนตรีจะถอนใบทะเบียนพาณิชย์ หรือสั่งให้รับจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่ก็ได้ แล้วแต่กรณี

ห้ามมิให้ผู้ถูกส่งถอนใบทะเบียนพาณิชย์ ประกอบพาณิชย์ต่อไป เว้นแต่รัฐมนตรีจะสั่งให้
รับจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่

มาตรา ๑๗ ให้นายทะเบียนพาณิชย์มีอำนาจออกคำสั่งเรียกผู้ประกอบการพาณิชย์มาสอบสวน
ข้อความอันเกี่ยวกับการจดทะเบียน และในระหว่างเวลาทำงานให้นายทะเบียนพาณิชย์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่
มีอำนาจเข้าไปทำการตรวจสอบในสำนักงานของผู้ประกอบการพาณิชย์ เพื่อให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
ผู้ประกอบการพาณิชย์ต้องอำนวยความสะดวกแก่นายทะเบียนพาณิชย์และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

มาตรา ๑๘ ผู้ใดประสงค์จะตรวจดู หรือขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่คัดสำเนาและรับรองสำเนาเอกสาร
เกี่ยวกับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิที่จะทำได้ในเมื่อเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว

หมวด ๓

บทลงโทษ

มาตรา ๑๙ ผู้ประกอบการพาณิชย์ผู้ใด

(๑) ไม่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) แสดงรายการเท็จ หรือ

(๓) ไม่มาให้นายทะเบียนพาณิชย์สอบสวน ไม่ยอมให้ถ้อยคำ หรือไม่ยอมให้นายทะเบียนพาณิชย์

หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบตามมาตรา ๑๗

มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินสองพันบาท และในกรณีตาม (๑) อันเป็น
ความผิดต่อเนื่องกัน ให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยอีกวันละไม่เกินหนึ่งร้อยบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัตินี้*

มาตรา ๒๐ ผู้ประกอบการพาณิชย์ผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง หรือวรรคสาม
หรือมาตรา ๑๕ มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินสองร้อยบาทและในกรณีอันเป็น
ความผิดต่อเนื่องกัน ให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยอีกวันละไม่เกินยี่สิบบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัตินี้*

มาตรา ๒๑ ผู้ประกอบการพาณิชย์ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ วรรคสาม มีความผิดต้องระวางโทษ
ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

* มาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว
เป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย

หมวด ๔
บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๒ การประกอบพาณิชย์กิจซึ่งจดทะเบียนไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ จนกว่ารัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ยกเลิกการจดทะเบียนนั้น และเมื่อได้ประกาศยกเลิกการจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ใดแล้ว ให้ผู้ประกอบพาณิชย์กิจซึ่งถูกยกเลิกการจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นั้น ยื่นคำขอจดทะเบียนใหม่ภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศ

กำหนดเวลาดังกล่าวข้างต้นนั้น ถ้ารัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควร ก็ให้มีอำนาจประกาศขยายเวลาต่อไปอีกได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

เลขที่	รายการ	บาท
๑	ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนพาณิชย์	๕๐
๒	ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายการ	ครั้งละ ๒๐
๓	ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนเลิกประกอบพาณิชย์กิจ	ครั้งละ ๒๐
๔	ค่าธรรมเนียม ขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์	ฉบับละ ๓๐
๕	ค่าธรรมเนียมขอตรวจดูเอกสารเกี่ยวกับการจดทะเบียนพาณิชย์ของผู้ประกอบพาณิชย์กิจรายหนึ่ง	ครั้งละ ๒๐
๖	ค่าธรรมเนียมขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่คัดสำเนาและรับรองสำเนาเอกสารเกี่ยวกับการจดทะเบียนพาณิชย์ ของผู้ประกอบพาณิชย์กิจรายหนึ่ง	ฉบับละ ๓๐

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๙๙ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๕๓๙ และพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๙๐ ได้ประกาศใช้มานานแล้ว สมควรที่จะได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมแก่กาลสมัย อาทิเช่น โอนหน้าที่การรับจดทะเบียนพาณิชย์ในจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นหน้าที่ของสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์ในจังหวัดพระนคร ไปให้จังหวัดดำเนินการรับจดทะเบียนต่อไป ตามนโยบายกระจายอำนาจของรัฐบาลไปยังจังหวัดท้องที่ เพิ่มพาณิชย์กิจที่ต้องจดทะเบียนบางประเภท เช่น การรับจ้างทำของ การคลังสินค้า ฯลฯ เพื่อประโยชน์ทางสถิติและทราบหลักฐานของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ เพิ่มรายการจดทะเบียนเงินทุนของผู้ประกอบพาณิชย์กิจเพื่อทราบฐานะการค้าของพ่อค้า แก้อัตราค่าปรับให้สูงขึ้นเพื่อป้องกันการกระทำผิดกฎหมาย เพราะโทษปรับเดิมกำหนดไว้เป็นเวลานานร่วม ๑๙ ปีแล้ว จำนวนค่าปรับเดิมจึงน้อยไปไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้กระทำผิดเกรงกลัวและเข็ดหลาบได้ ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อได้ทราบสถิติและหลักฐานการประกอบพาณิชย์กิจของพ่อค้าที่ถูกต้องควรเชื่อถือได้อันจะใช้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม และการปรับปรุงขยายการเศรษฐกิจของประเทศให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์เสียใหม่ และยกเลิกพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์เดิมทั้ง ๒ ฉบับ ประกาศใช้ใหม่โดยรวมเป็นฉบับเดียวกัน เพื่อให้พ่อค้าประชาชนเข้าใจง่าย สะดวกแก่การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ คือ โดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์เพื่อให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนสำหรับพาณิชย์กิจที่รัฐมนตรีไม่ได้ประกาศให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้